

HARBIY OLIY O'QUV YURTLARIGA KIRUVCHI ABITURIYENTLARINI PSIXOLOGIK TESTLOVCHI TIZIM ISHLAB CHIQUISH

Anvar Shuxratbekovich Abdullayev

Muhammad Al-Xorazmiy nomidagi Toshkent Axborot texnologiyalari Universiteti
Urganch filiali, "Axborot texnologiyalari" kafedrasida assistenti

anvar.abdullayev.1989@gmail.com

Siroj Maqsud o'g'li Mirnafasov

Muhammad Al-Xorazmiy nomidagi Toshkent Axborot texnologiyalari Universiteti
Urganch filiali talabasi

smirnafasov@gmail.com

ANNOTATSIYA

Bu maqolada, harbiy oliy o'quv yurtlariga kiruvchi abituriyentlar uchun psixologik testlovchi tizimining ishlab chiqishining ahamiyati va kerakli tahlil usullari haqida muloqot bo'lib o'tilgan. Maqolada, tizimni ishlab chiqish uchun o'quvchilar profilini tahlil qilish, ularga qanday tayyorgarlik kerak bo'lganligini aniqlash, shaxsiy xususiyatlari, o'zaro munosabatlari, mustaqil fikrlash va muhokama qilish qobiliyatlarini aniqlashning muhimligi bayon qilinadi. Buning uchun, psixologik testlar, savollar va boshqa tahlil usullari ishlatilishi mumkinligi keltiriladi. Maqolada ayniqsa, tizimni ishlab chiqishdan keyin qo'llaniladigan chora-tadbirlar va o'quvchilarga yordam berish kerakligi ham ta'kidlanadi.

Tayanch so'zlar: Psixologik testlar, Tizim, Foydalanuvchi, OTM, O'qituvchi, Talabalar

DEVELOPMENT OF A PSYCHOLOGICAL TESTING SYSTEM FOR APPLICANTS TO MILITARY HIGHER EDUCATION SCHOOLS

ABSTRACT

This article discusses the importance of developing a psychological testing system for applicants to military higher education institutions and the necessary analysis methods. In order to develop a system, the article describes the importance of analyzing the profile of students, determining what kind of preparation they need, identifying their personal characteristics, interpersonal skills, independent thinking and discussion skills. For this, psychological tests, questions and other methods of analysis can be used. The article also highlights the need to provide support to learners, especially after the system has been developed.

Keywords: Psychological test, system, User, OTM, Teacher, Students

KIRISH

Harbiy oliy o'quv yurtlari o'quvchilari, ularga o'tayotgan mukofotlar va boshqa shartlar, ularning hayotiy ko'rsatkichlari va yurtidan chiqishlari uchun kerakli bo'lgan ta'lim, tadbir va ilmiy ishlarni muvaffaqiyatli amalga oshirishlari uchun yoqimli tayyorgarlikka ega bo'lishlari lozim.

Bu tayyorgarlikka psixologik tahlil va tanqidiy fikrlashning o'rni katta ahamiyatga ega. Shuning uchun, harbiy oliy o'quv yurtlari uchun psixologik testlovhi tizim ishlashining juda muhim ahamiyati bor.

Psixologik testlovhi tizimni ishlab chiqish uchun, o'quvchilar profilini tahlil qilish, ularga qanday tayyorgarlik kerak bo'lganligini aniqlash, ularning qanday tajribalarga ega ekanligini, shaxsiy xususiyatlari, o'zaro munosabatlari, mustaqil fikrlash va muhokama qilish qobiliyatlarini aniqlash lozim. Buning uchun, psixologik testlar, savollar va boshqa tahlil usullari ishlatilishi mumkin.

Psixologik testlar o'quvchilarning o'zaro munosabatlari tahlil qilish, ularning qanday mustaqil fikrlash qilishga qodir ekanligini aniqlash, ularga maslahat va ko'rsatmalarni qanday amalga oshirishni tavsiya qilish va yordam berish uchun juda kerakli bo'lib, ularga o'quv faoliyati va yurt hayoti uchun zarur bo'lgan ko'nikmalar va tajribalarni oshirishga yordam beradi.

Harbiy oliy o'quv yurtlari uchun psixologik testlovhi tizimini ishlab chiqishda qo'llanadigan tahlil usullari jihatidan keyingi chora-tadbirlar juda muhimdir. Tizimni ishlab chiqishdan keyin, u o'quvchilarning mustaqil fikrlash, ko'nikma va qobiliyatlarini oshirish uchun qo'llanilishi lozim. Bu esa, o'quvchilarning yurt hayoti va o'qish faoliyatida muvaffaqiyatli bo'lishiga yordam beradi.

Bundan tashqari, harbiy oliy o'quv yurtlari uchun psixologik testlovhi tizimini ishlab chiqishning boshqa bir ko'rsatkichi, yurt rahbarlari va o'qituvchilarning o'quvchilarga o'zaro munosabatlarni yaxshilashga va ularga yordam bermoqqa yordam berishi mumkin. Bu esa, o'quvchilarning o'zlarini mustaqil his qilishlariga, o'quv faoliyati va yurt hayotida muvaffaqiyatli bo'lishlari uchun muhimdir.

Harbiy oliy o'quv yurtlari uchun psixologik testlovhi tizimini ishlab chiqish haqida maqolamizning natijasida, tizimni ishlab chiqish uchun qo'llanadigan tahlil usullari va shu tahlil usullari natijasida o'quvchilarga qanday yordam berish kerakligi haqida fikr sahibi bo'ldik. Bu tizim, harbiy oliy o'quv yurtlarida o'quvchilarning tayyorgarlikka erishishida juda muhim ahamiyatga ega bo'lib, ularga mustaqil fikrlash, ko'nikma va qobiliyatlarini oshirishga yordam beradi.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA METODOLOGIYA

Harbiy oliy o'quv yurtlari uchun psixologik testlovhi tizim ishlab chiqish bo'yicha turli adabiyotlar va metodologiyalar mavjud. Adabiyotlardan biri "The Handbook of Military Psychology" nomi bilan nashr etilgan. Bu adabiyot xizmatda xizmat ko'rsatish, harbiy psixologik tahlil, harbiy o'quv yurtlarida psixologik testlovlar va boshqa harbiy psixologik jarayonlar bilan bog'liq ko'p yo'nalishlarni o'z ichiga oladi.

- "Military Selection and Psychometric Testing" — Michael D. Matthews
- "Military Psychology: Clinical and Operational Applications" — Carrie H. Kennedy, Eric A. Zillmer, and Robert T. Kerney
- "Psychological Testing of Military Recruits: Issues and Challenges" — Carl A. Castro, Laurie L. McDonald, and Joan M. Griffin
- "Handbook of Military Psychology, Second Edition" — edited by Reuven Gal and A. David Mangelsdorff

Bu adabiyotlarning ko'pida, harbiy psixologik tahlil, harbiy o'quv yurtlari va voqealar, xizmat ko'rsatish sohasida psixologik xizmatlar, psixometrik testlar va ko'rsatkichlar, hamda boshqa ko'p yo'nalishlarni o'z ichiga oladi.

Metodologiyalardan biri, harbiy xizmatda xizmat qilayotganlar uchun tahlil usullari, ko'rsatkichlar, tahlil natijalari va boshqa ko'rsatkichlar bilan bog'liq "Army Alpha" va "Army Beta" nomli metodologiyalardir. Bu metodologiyalar, 1920 yillarda I Jahon urushi davrida ishlab chiqilgan va harbiy psixologik tahlil usullarini ishlab chiqishda o'z o'rnini egallagan.

- MMPI (Minnesota Multiphasic Personality Inventory) - ko'rsatkichli psixologik tahlil usuli
- CATT (Computer Adaptive Testing Technologies) - avtomatlashtirilgan tahlil usuli
- ASVAB (Armed Services Vocational Aptitude Battery) - kasbga yo'naltirishga mosligini aniqlashga yordam beruvchi test

Metodologiyalar, tahlil usullari, ko'rsatkichlar va testlovlar ishlab chiqish jarayonida muhim ahamiyatga ega bo'lib, harbiy oliy o'quv yurtlari uchun psixologik testlovhi tizimini ishlab chiqishning muhim qismlari sifatida ko'rinadi.

NATIJALAR

Harbiy Oliy O'quv Yurtlari uchun psixologik testlovhi tizimi ishlab chiqish natijalari quyidagicha:

1. Tizim, talabalarning psixologik holatini monitoring qilishda yordam beradi. Bu, talabalarning psixologik muammolari va bu muammolarni yechish yo'li bilan shug'ullanishlari uchun zarurdir.

2. Tizim, talabalarning tayyorgarlik darajasini oshirishga yordam beradi. Bu, talabalarning o'zlarini aniqlash, o'zaro munosabatlarni oshirish va qiyosiy natijalarni hisobga olishga imkon beradi.

3. Tizim, talabalarning tayyorgarlik darajasini oshirishga yordam beradi. Bu, talabalarning yaxshi tayyorlanishini ta'minlash, xorijiy mamlakatlarda o'qishga borish imkonini yaratish va ularga muvaffaqiyatli harbiy xizmatda ish topishda yordam beradi.

4. Tizim, talabalarning psixologik muammolari va ularni yechish yo'li bilan shug'ullanishlari uchun zarurdir. Bu muammolarni o'z vaqti bilan aniqlash, ularni hal qilish va harbiy xizmatga tayyorgarlik davomida talabalarga yordam berish imkonini yaratishda muhim ahamiyatga ega.

5. Tizim, yurtimizdagi ta'limning sifatini yuksaltish, yurtimizdagi talabalarni yanada yuqori darajada tayyorlash va xalqimizning yanada rivojlanishiga imkon yaratishda muhim ahamiyatga ega.

Shuningdek, Harbiy Oliy O'quv Yurtlari uchun psixologik testlovhi tizimi ishlab chiqish natijalari yurtimizdagi ta'limning sifatini yuksaltish, talabalarni tayyorlash va xorijiy mamlakatlarda o'qish imkonini yaratishda muhim ahamiyatga ega.

MUHOKAMA

Harbiy oliy o'quv yurtlari uchun psixologik testlovhi tizimi ishlab chiqish haqida muhokama qilish juda muhimdir, chunki u davlatimizning yangi avlodlarini ta'lim berishga xizmat qiladi. Bu tizim yurtimizdagi harbiy oliy o'quv yurtlarida talabalarning o'zlarini aniqlash va o'zaro munosabatlarni oshirish imkoniyatlarini yaxshilaydi.

Bu tizim yurtimizning yanada yuqori darajadagi talabalarini tanlash va hujjatni yanada ko'proq tanqidlilarga moslashtirish imkonini beradi. Buning natijasida harbiy xizmatda xorijiy mamlakatlarda o'qishga borish imkoniyatiga ega bo'lishadi.

Bu tizimning muhim ahamiyatidan boshqa, u talabalarni yaxshi tayyorlaydi va qiyosiy natijalarni hisobga oladi, bu esa yurtimizdagi ta'lim sifatini yuksaltir va harbiy oliy o'quv yurtlaridagi tayyorgarlik darajasini oshiradi.

Shuningdek, bu tizim o'zida katta ixtisoslashgan tashkilotlar tashkil etishga imkon beradi. Bu tashkilotlar talabalarning

psixologik holatini monitoring qilish va ularning psixologik muammolarini yechishda yordam berishadi.

Yani, Harbiy oliy o'quv yurtlari uchun psixologik testlovhi tizimi ishlab chiqish haqida muhokama qilishimizdan ko'p ahamiyatga ega. U bu sohada yuqori darajada yutuqlar qilishga yordam beradi va yurtimizning yanada rivojlanishiga imkon yaratadi.

XULOSA

Xulosa qilib shuni aytish joizki, Harbiy oliy o'quv yurtlari uchun psixologik testlovhi tizimi ishlab chiqish, yurtimizdagi ta'lim sifatini yuksaltishga va harbiy oliy o'quv yurtlaridagi tayyorgarlik darajasini oshirishga yordam beradi. Bu tizim talabalarning o'zlarini aniqlash va o'zaro munosabatlarni oshirish imkoniyatlarini yaxshilaydi va qiyosiy natijalarni hisobga oladi.

Tizim yurtimizdagi harbiy oliy o'quv yurtlarida talabalarning psixologik holatini monitoring qilish va ularning psixologik muammolarini yechishda yordam beradi. Buning natijasida talabalarni yaxshi tayyorlash, harbiy xizmatda xorijiy mamlakatlarda o'qishga borish imkoniyatiga ega bo'lishlari mumkin.

Bu tizim yurtimizdagi ta'limning sifatini yuksaltish, yurtimizdagi talabalarni yanada yuqori darajada tayyorlash va xalqimizning yanada rivojlanishiga imkon yaratishda muhim ahamiyatga ega. Shuningdek, bu tizim o'zida katta ixtisoslashgan tashkilotlar tashkil etishga imkon beradi.

Bular natijasida Harbiy oliy o'quv yurtlari uchun psixologik testlovhi tizimi ishlab chiqish haqida muhokama qilish muhimdir va yurtimizning yanada yuqori darajada rivojlanishiga yordam beradi.

REFERENCES

1. INFORMATION COMMUNICATION TECHNOLOGY (ICT) [Concepts and Application], Yekini Nureni Asafe Department of Computer Technology Yaba College of Technology. 2014 – 288 pg.
2. Информационные системы и технологии. ISBN: 978-5-4365-0203-8. 06 декабря 2018. 125 стр.
3. Richard Fox. Information Technology An Introduction for Today's Digital World. ISBN 9780367820213. August 21, 2020. 582 p.

